

Freies Wort * *Free Word* * *La Parole Libre*

Вільне Слово

Орган Української Соціялістичної Партії

Ч. 2

Грудень

1950

Видавець і відповідальний
редактор
ІЛЬКО ПОПОВИЧ
Адреса редакції та адміністрації:
**I. Popowytsch, Augsburg,
Schlettererstr. 4,
US-Zone, Germany**

Гр. Денисенко

Організаційні завдання УСП

Передумовою успішної боротьби нашого народу за визволення с всебічна організація сил нації, а зокрема сил політичних. Політична організація завершус всі інші досягнення народу — на полі господарськім і культурним, бо творить у народі волю до вільного, незалежного життя і забезпечує націю з її господарськими і культурними надбаннями від упадку.

Недавно писав на цю тему відомий французький письменник Мальро: перед ІІ. світовою війною мав Мальро розмову з Черчілем про політичну ситуацію. Черчіл сказав: »Пане Мальро, мистецтво і наука прекрасні речі, але без сили вони гинуть. Що з того, що Ви пишете з романах про індивідуальну долю і життя окремих людей? Ражду вам щодня писати в газетах про розбудову німецького летунства.

»Я мушу й тепер жалкувати, — зазначає Мальро, — що тоді не послухав ради Черчіла.« Дійсно, за німецької окупації Мальро мусив покинути літературу й був одним із найвизначніших діячів французького спротиву.

Сили народові дас його політична організованість. Показник організованості народу — це його політичні партії, як би вони не називалися: союзами, об'єднаннями, організаціями чи ще інакше. Коли вони ставлять собі політичні завдання, ці організації являються політичними партіями. У нас, серед політичної еміграції ще й досі поширені політична неорганізованість і політична неграмотність, навіть між людьми з високою освітою. Мало того, такі неорганізовані й політично неписьменні особи ще й пишаться своєю »безпартійністю«, мовляв, вони можуть усі проблеми громадського життя »розглядати безсторонньо«. Фактично ж ця »об'єктивність« виключає цих людей із громадського життя, бо вони належать до того

типу громадян, що мають ідеал: »Моя хата з краю, нічого не знаю« . . .

Не беремо на увагу »безпартійних« під советським режимом, що їх використовує при виборах комуністична партія, як свою невільну причепу. Там кожний, хто не хоче бути комуністом, мусить бути »безпартійним«. Маю на думці »безпартійних« на еміграції, де можна й вільно кожному приступити до політичної організації і не лишатися самому в »своїй хаті з краю«. Ця »безпартійність« серед нашої еміграції набрала загрозливих розмірів. Вона є причиною кволового життя українських політичних партій. Бо не окремий »Іван, Степан, Микита« творять політичне життя народу, а політичні гурти, зв'язані певними програмами і спільною волею (дисципліною). Коли політичні партії невеликі числом і бідні на матеріальні засоби, то тягар усієї праці і відповідальності ляє на невеликий гурт людей, які просто вичерпують свої розумові і фізичні сили на цій »собачій службі« (за виразом Івана Франка).

Але при такім стані наші »безпартійні патріоти« ще мають відвагу згори критикувати й навіть з погордою ставитись до »політиків«, яким, мовляв, »нема чого робити« . . . Дехто навіть висловлюється так, що люди, які »зкрадахвали в житті«, шукають собі порятунку в політиці . . . Забувають ці »філософії«, що справжня політика вимагає і високого знання і великої відповідальності, і визначних якостей характеру, і цирої посвяти справі, і до того ще й вродженого хисту. Недарма каже Юлій Цезар у драмі недавно померлого англійського соціялістичного письменника Бернарда Шова: »А хіба уміння керувати державою не мистецтво?« .

Звичайно, ми відрізняємо політичні партії і їх ролю в державах диктаторських, де терором панує одна партія, і держави демократичні, в яких політичні партії творять у співдіянні цілість національного життя (партія, від латинського »*pars*«, частина).

Між політичними групами в демократії твориться здорове суперництво в боротьбі за владу в державі. Опозиція своєю діловою критикою допомагає урядовій партії тим, що знаходить помилки і порушування законів, отже сприяє оздоровленню суспільного життя. »Чесна гра«, — визнання права для більшості, досягненої в незфальшованих виборах, правити державою і визнання урядовою партією законних прав опозиції — це передумова демократичного правопорядку.

В тоталістичних режимах — комуністичнім та фашистівськім — панує одна партія, не допускаючи інших політичних груп і опозиції навіть у рядах власної партії.

Наша еміграція, розсіяна в різних країнах світу, має нагоду придивитися до життя в демократичних державах і дечого навчитися. Треба зрозуміти, яку велику історичну роль може відограти наша еміграція, коли стане на правильний шлях своєї організаційної праці. Для цього є приклади із історії інших народів. Наприклад, Ленін викував кадри своєї партії, живучи за кордоном довгі роки. Пілсудський витворив політичний провід для ППС і для польської армії, бувши на еміграції. Чехи — Масарик і Бенеш —, спираючись на патріотичну чеську еміграцію в Америці, змогли вести визвольну боротьбу проти Австроїї за І. світової війни. Тепер, коли під комуністичними режимами на Сході Європи »на всіх язиках все мовчить«, а демократичні провідні сили масово винищуються, між діячами Європейського Руху виникають пляни — помогти емігрантам народів, поневолених комуністичною диктурою, витворити кадри демократичних політичних провідників, головно серед молоді, щоб ці люди, після упадку комуністичних режимів були »послами демократії« в своїх країнах і зв'язковими з західними демократіями.

Само собою, в боротьбі проти комунізму і в дальшій відбудові демократичного ладу на руїнах большевицької тиранії велиki завдання стоять перед соціалістичними партіями.

Політична дійсність демократичних західно-європейських країн показує, що де існують масові соціалістичні партії, як, наприклад, Скандинавські країни, Велика Британія, Бельгія, Голяндія, Західна Німеччина та ін. — Там не мають впливу комуністичні організації.

Без мобілізації соціалістичних сил демократичних держав є немисленна успішна боротьба з большевизмом, як зі світовою загрозою. Боротьба між большевизмом і демократичним рухом має причину не в теоріях і доктринах, а в практиці: Москва хоче через свою тиранію »оощасливити« людство цілого світу,

соціялісти уважають, що тільки вільна людина, з персональною гідністю, може створити вищі форми суспільного ладу, без злиднів і визиску людини людиною. Цю віву в вільну людину і в її права прийняв український соціалістичний рух від своїх попередників XIX. віку й за цей ідеал українські соціялісти боролися і борються, не вважаючи на терор і криваві жертви, що спустошили ряди наших організацій.

Українські соціалістичні партії в роках 1917—1920 несли на своїх плечак головний тягар у боротьбі за державну самостійність України. Коли б не було українських соціялістів, які стали політичними організаторами народних мас, не були б здійснені великі історичні акти самостійності і соборності України.

Большевики вважали і вважають своїми головними ворогами якраз соціалістів; тому то, опанувавши народи європейського Сходу, большевики в першу чергу ліквідували всі соціалістичні партії тих народів, в тім числі й українські соціалістичні партії.

Український соціалістичний рух впродовж довгих років був жорстоко атакований з різних сторін, зокрема большевизмом і фашизмом. Однак український соціалізм успішно витримав ці атаки.

Ті, що хотіли б »поховати« український соціалістичний рух, мовляв, як »пережиток минулого«, не розуміють, як виглядає суспільство сучасної України. Це суспільство складається з робітників, селян та із службової, закріпаченої державою інтелігенції. Чи захоче таке суспільство відновлювати форми капіталістичного господарства, які вже відходять у минуле в передових країнах Західної Європи?

Хоч ці »підсоветські« люди з страхом вимовляють слово »соціалізм«, бо воно, через злочинне шахрайство Сталіна, нагадує їм і голод, і заслання на Сибір, і розстріли і подібні »sovetsькі досягнення«, однак ці люди мають глибоке бажання соціальної справедливості і суспільного поступу, що не має нічого спільного з фашистівсько-монархічною реакцією. **На цей трудовий елемент, на ці маси може числити український соціалістичний рух.**

Українські соціялісти, як демократи, признають за доцільну і необхідну співпрацю з іншими групами української демократії, тобто тими політичними організаціями, які визнають засаду толеранції і лояльності до других партій, як складових частин політичних сил українського народу. Ми не поборюємо інших політичних груп, як своїх партнерів у визвольній боротьбі української демократії, ми заперечуємо і будемо поборювати лише ті українські політичні формaciї, які побудовані на ворожих українському народові ідеях тоталізму (большевизму та фашизму).

Українська демократична еміграція повинна сформувати свої сильні ряди, оперті на

АЗІЯ ЧИ ЕВРОПА?

Інтервенція комуністичного Китаю в Кореї поставила західний світ перед дилемою, висловленою ляпідарно в заголовку коментаря. В генеральних штабах і кабінетах міністрів закордонних справ західного блоکу виникло питання, чи існує можливість здержання комуністичної агресії на Далекому Сході в її новій формі — без загрозження позиції Західної Європи, чи теж треба шукати компромісів для льокалізації корейського конфлікту, здумкою зміцнення восиного потенціялу Європи. Видеться, що друга концепція, репрезентована більшістю західно-європейських військових і політичних кіл, переможе. Того ж бо вимагася логічна аналіза ситуації.

У вересні місяці писали ми в коментарі «Вільного Слова»: »справа успішного розв'язання проблем Азії — не тільки мілітарного (бо таке розв'язання без відповідної соціальної підбудови не буде тривалим розв'язанням) с великим іспитом для західного світу«. Шукання такого розв'язання в теперішній ситуації з престижевих мотивів та за всяку ціну, не дало б великих політичних користей демократичному світові, а могло б йому коштувати багато більших втрат у людському та матеріальному потенціялі. Факт, що Москва шукає зудару на Далекому Сході, не припадковий, і саввець більшовизму, польський публіцист Ришард Врага має повну рацію, коли заступає погляд,

Організаційні завдання УСП

партіях еміграційної маси, і пліч-о-пліч йти спільним фронтом в боротьбі всього українського народу.

В мобілізації своїх політичних сил Україна передовсім потребує великої й сильної Української Соціалістичної Партії. В її рядах мають об'єднатися елементи, які складають основу в соціальній структурі української нації — селянство, робітництво, члени інтелігенційських професій. Український соціалізм бореться за визвольні ідеали всього українського народу, і Українська Соціалістична Партія, як політичний авангард українського соціалізму, ставить свою метою захист життєвих інтересів працівників людей України. Українські соціалісти на еміграції мають підготувати кадри борців за українське визволення і на професійному полі.

Український соціалістичний рух — це великий політичний капітал всенаціональної ваги. Для українських соціалістів шлях до зв'язку з демократичним світом широко відкритий.

Сильна Українська Соціалістична Партія — це запорука визволення і демократичного розвитку незалежної України.

що » кожна війна в Азії буде мобілізувати настроїsovських та азійських народних мас по боці Москви, а кожна війна в Європі буде в остаточному результаті мобілізувати настроїsovських мас по боці Заходу«. Й тому Москва примінює відносно Азії та Європи від деякого часу подвійну дипломатичну гру.

Вже в другій половині вересня, після висадки військ ОН біля Сеулю й поразок північно-корейських відділів, Москва почала лякати можливістю інтервенції комуністичного Китаю, коли війська ОН перейдуть 38. паралелью. Радіостанції СССР та його сателітів, вся преса держав коніформівського блоکу, заговорили про силу й міць »народного Китаю«. Комбінації деяких дипломатичних кіл на Заході, мовляв, »кандидат на другого Тита« — Мао Тсе-Тунг не піддається натискові Кремля, швидко виявилися безпідставними. Мао Тсе-Тунг показався на обрії сателітом Москви. Безумовно, можна нам закинути, що комуністичний Китай реалізує власну політику в Кореї, захищаючи права азійських народів, але при точній аналізі стану речей виявляється, що інтервенція Китаю була подиктована Москвою в її власному інтересі.

Втрата Північної Кореї, яка грозила після успішної офензиви військ ОН, била перш за все по інтересах СССР. В Кореї ж СССР мав ряд незамерзаючих портів, які розбудував для баз підводних човнів, багаті ресурси важливих сировин, між іншим урану для продукції атомних бомб (советський орденоносний професор історії Евген Тарле писав 26. жовтня в органі професійних союзів »Труд«, що американці ведуть війну в Кореї, щоб здобути там »вольфрам і уран«). Наближення військ ОН до кордонів Манджурії загрожувало не стільки Китаю, як знову ж СССР, який фактично на підставі умови з Мао Тсе-Тунгом володіє і користується Манджурією та її багатствами. В советських руках дальнє перебувають манджурські залізничні лінії та важливі порти Дайрен та Порт Артур.

Коли мати на увазі економічну залежність Мао Тсе Тунга від Москви, видається, що китайські вояки пішли в бій на Корею захищати безпеку Советського Союзу, а не Китаю. Все ж таки глибокі політичні промахи західного світу в Азії створили Москві надзвичайно сприятливі умови для витворення таких трагічних подій. Вплив тих подій на інші народи Азії та Африки може бути колосальним, як те вже, зрештою, виразно показалось в Індокитаї, Сінгапурі, Ірані чи Єгипті. Наскільки намічений під час конференції американського президента Трумена й британського (Продовження на ст. 10)

О. Волинець

КОНГРЕС БРИТИЙСЬКОЇ ПАРТІЇ ПРАЦІ

(Допис делегата УСП на Конгресі)

В Маргейті 2—4 жовтня 1950 відбувся Конгрес Британської Партиї Праці з участю більше, як 1.500 делегатів. Був це одночасно і ювілей 50-ліття Партиї Праці та її успіхів у здійсненні задумів своїх двох піскотінь.

Це велике свято британського робітництва. Трудящі Англії можуть похвалитися успіхом «мирної революції», що хоч і відбулася в самій Британії, але дала широкий відгомін в цілому світі, зокрема в бувших британських колоніях, які одержали самостійність за згодою британського соціалістичного уряду, чирило, без кровопролиття. Британська Партия Праці здійснила тепер ті клічі, які проголосували її основники, себто, що кожна людина, кожен народ має право користатися політичною та господарською свободою. Ці етичні засади, здійснені Партиєю Праці, дали їй моральну силу в змаганнях з противниками зправа — капіталізмом та злівом — з комуністичною агентурою. Ця моральна сила дас право представникам Партиї Праці виступати на міжнародних з'їздах поспільно проти всякої тиранії, — чи то в Советському Союзі, чи в Єспанії — і тим самим мобілізувати громадську думку світу проти диктатури, за свободу й демократію.

Тут слід звернути увагу, що англійський соціалізм розвивався і зростав під великим впливом християнського вчення. Англійська церква та значна частина духовництва стояли по стороні трудових мас у боротьбі з візиском та визискувачами — капіталістами, спираючись на соціальні основи Христової науки. В Англії засади християнства розуміють не абстрактно і не тільки загробно, а намагаються їх застосувати в житті, тому висловлення Христа — люби ближнього як самого себе — Партия Праці кладе в основу своєї ідеології і дійової програми. Християнство тут прибрало життєвих форм і духовно зміцнює трудові маси в щоденій боротьбі за країні умови життя на цім світі. Отже англійська церква не гальмує боротьбу робітництва за соціальнє визволення, а ще іноді грас провідну роль в цій боротьбі, активно підтримуючи Партию Праці та її реальні пляні господарського, культурного й соціального будівництва в інтересах кожної одиниці й цілого суспільства.

За давнім звичаєм, з'їзд Британської Партиї Праці почався богослужінням у місцевій церкви Св. Івана Христителя, на якому були всі члени уряду, члени центрального комітету партії та конгресу професійних союзів, провідники кооперативного руху, робітники, єпископ із Шеффільду, голова міста (консерватист), ціла рада громадська й церковна. Провідну ідею богослужінню надавала молитва: «Боже, Отче наш, ми соргішили перед Тобою в думках, словах і ділах, не любили Тебе нашим серцем, бо ми не виявили любові до наших сусідів, братів, як до самих себе; поможи нам, Боже, любити всіх людей, позбутися ненависті до наших братів, поможи нам, щоб любов запанувала між людьми. Амінь».

Голова уряду Клемент Етлі прочитав уступ Св. Письма, потім промовляв єпископ. Він сказав, що сьогодні світові, а тим і церкви, загрожують дві небезпеки: злідні, голод міліонів, що мусить зворушити серця християн, осебливо духовництва, яке служить Богові, та змобілізувати людей для боротьби проти цього зла. Коли так не буде, то настане катастрофа. Друга небезпека виникає з того, що дехто надає великої ваги машинам, і забувають про дух людини. Коли ці люди не зрозуміють, що без духа не можна відродити людину, то їм грозить загибель, як і церкві теж. Отже, стіймо за відродження духа й любові до ближнього.

Богослеження кінчилося молитвою за уряд робітничої партії, за членів партії, за членів професійних союзів, за кооператорів В. Британії і цілого світу,

та за тих, що перебувають по тюрях, засланнях і в концентраційних таборах.

По обіді відбулася ювілейна академія, на якій промовляли місс Бейкон, тепер голова Партиї Праці й інші діячі. Другого дня почалася конференція привітанням голови міста Маргейту, який побажав успіху конгресові для добра трудящих.

Першу доповідь мав голова партії й посол до парламенту, Сем Вотсон. Він сказав, що за 2-ї світової війни говорилося багато про «століття сірої людини». Вотсон зазначив, що це століття вже почалося і Партия Праці, разом із соціалістичними партіями світу, своїм ділом допоможе зреалізувами всі пляні для добра «сірої людини».

Тому 50 років Партия Праці мала 376.000 членів, сьогодні має 5.716.947 членів. За першого виступу до виборів партія здобула 63.000 голосів і двох послів до парламенту. На виборах 1950 року Партия Праці здобула більше 13.000.000 голосів, — найбільше число, яке здобула досі будь-яка політична партія в Британії. Наше діло, яке сьогодні проводимо, с продовження діла, початого нашими попередниками.

Перечисляючи всі труднощі, голова партії стверджив, що промислова продукція в Британії на 37% вища від продукції 1938 року. В сільському господарстві — вища на 38%, вивіз товарів на 51% вищий від 1938 року. Народне здоров'я краще, діти наші здоровіші, як ніколи перед цим, ми краще одягнені, обуті, масно краще харчування. 1949 року в британських університетах училось 80.000 студентів в порівнянні з 50.000 дотеперішніх. На 100 студентів в Оксфорді й Кембріджі 82 мають державні стипендії. Своїм походженням — це діти робітників та селян. В таких досягненнях ми можемо рівнятися тільки з соціалістичними країнами Скандинавії.

Ми зонаціоналізували вугілля, банк Англії, газ, електрику, телефони, залізниці й цивільну авіацію, від 1951 року 50% основного капіталу стане державною власністю. Ми масно службу здоров'я, супільну опіку, народну допомогу бідним, спеціальну опіку над дошкільною і шкільною дітворою, безплатне молоко для дітей, для матерів, допомогу для вагітних і т. д. Я заявляю — казав Вотсон, — що ніяка держава в світі не буде в стані проголосити таке: нужда зникла, голод більше незнаний, хворі мають опіку, старі забезпеченні, діти підростають і мають нагоду вибитись у житті. Якщо ми будемо мати змогу продовжувати наше діло, то приде час, що не буде причини писати на хрестах цвінттарів: «Ніколи не знайшов щастя». Повне забезпечення працею дас людям свідомість і підставу почувати себе гордими та вільними, як і змогу втішатися добродійствами культури. В справі миру Вотсон говорив:

«Ми обстоюємо від 1918 року політику спільної безпеки. Коли ми критикували консерватистів перед війною, то не за те, що вони держали військо під збросю, а тільки тому, що вони не хотіли віддати нашої армії для спільної акції за колективну безпеку. Ніхто не хоче війни. Ми масно багато різних петицій в справі миру (мова про більшовицьку акцію). Як нічого не поможет, коли хтось підпише петицію проти захоплення легенів, так ті підписи не забезпечать миру. Треба вжити інших засобів, щоб уникнути хвороби легенів, так підпис не охоронить від нещастия війни. Організатори Стокгольмського конгресу твердять, що мають 270 міліонів підписів за мир. Але в світі живе 2 міліарди людей; я поспішу сказати, що число людей, які люблять мир не є 270.000.000, а 2 міліарди. Такі петиції — це фальшивання тих політиків, що не хочуть миру, це — демонстрація проти західних демократій. Якщо ці люди хочуть справді миру, то війни не буде. Кожний, що підписує петицію миру в нас,

тврдити, що Етлі і наша партія — це партія війни. Це — наклеп. Ми не маємо ненависті до російського народу, але ми говоримо московським диктаторам: — лишіть нас у спокії робити наше діло.

Щоб усунути остаточно війну на землі, треба насамперед скасувати злідні, забезпечити повну демократію всім людям. Виборчою карткою ми тут можемо змінити уряд кожного разу. А що дозволяється в Советах? Навіть найвірніші прихильники Сталіна знають, що на Червоній Площі в Москві не можна демонструвати так, як у нас на Трафальгарському Сквері. Нехай хтось спробує збирати підписи проти Сталіна, Молотова, Вишинського, Громики, щоб зробити місце іншим людям. Я знаю, що це так ніколи не станеться, а коли б таке сталося, яка відповідь була б від лідерів комуністичної партії? Не була б та відповідь, як я тут говорю, а не була б відповідь — кулею в потилицю.

Ми не хочемо встравати до того, як Сталін масові свою політику, але ми відкидаємо його встравання, як ми маємо заводити в себе соціалізм. Ми ніколи не почнемо війни, хіба що візьмемося за зброю, щоб себе боронити. Вірюмо, що справжня демократія забезпечує соціальну справедливість. Якщо це люди побачать, що в нас в дійсності є, то інші народи теж виберуть, скоріше чи пізніше, соціалізм. Леон Блюм, французький соціаліст, на нашому з'їзді 1946 р. сказав: «Ми соціалісти, бо ми демократи. Ми демократи, бо ми соціалісти. Боротьба за перше с боротьбою за друге, одне від другого не можна відлучити.»

Основною ідеєю дискусії конгресу було визнання засади етичного соціалізму, основаного на ідеях християнської моралі. Програму Партиї Праці під назвою «Праця і нове суспільство» конгрес ухвалив одноголосно.

Міністер Шінвелл (війскові справи) в своїй промові подав докази за потребу зміцнення британських військових сил, щоб забезпечити країну перед нападом. Резолюція центрального комітету Партиї Праці, в якій зазначалося, що «Росія є головна передвиока для установлення в світі миру, як і для підвищення життєвого рівня людства», одержала повну підтримку з'їзду.

Близькуча була промова міністра закордонних справ Ернста Бевіна. Він сказав, що мирна політика британського уряду зустрічала всюди в світі ворожість Москви. Згадав, що в Кореї діють танки, зроблені в Советському Союзі. Зазначив, що Москва захопила під свою владу багато країн в Європі й Азії. «Чи Ви хочете, щоб влада Советів ще далі розширилась?» Згадавши про спроби порозумітися з Москвою, Бевін додав: «Чого ми досягнули? Нічого, тільки агресію або загрозу агресію.»

Дуже жваво на конгресі була дискутована спра-

ва дальшої націоналізації промисловості та питання участі робітників в контролі вже націоналізованих ділянок промисловості.

Герберт Моріссон, один із провідників партії, дав запевнення, що дальша націоналізація буде відбуватися залежно від загальних потреб. Важливою була справа підвищення платень, зниження цін як і зниження прибутків власників підприємств. Конгрес постановив, що платя некваліфікованих робітників вимагає негайного розгляду й позитивного рішення.

З'їзд вислухав доповідь про план світової взаємної допомоги. Конгрес оплесками зустрів заклик про поміч слабшим народам.

Центральною справою дискусії на міжнародні теми була організація забезпечення миру при допомозі ООН. Конгрес дав уповноваження урядові для підсилення армії, як охорони перед російською агресією.

Цікава була промова міністра Бівена (здрав'я). Він зазначив (у дискусії з представниками лівого крила партії), що соціалізм не є націоналізацією голіярів, ковалів, столярів; він проти націоналізації і будівельного промислу з тої причини, що крім державного сектору будівництва домів, зовсім спокійно може існувати приватний, і в такому змаганні двох видів організації будівництва домів може виявитись винність одного з них і тим самим запевнити життєвість цієї форми.

Британське робітництво і його партія мали змогу за 50 років освітньої праці в професійних союзах і кооперативах виховати цілі кадри спеціалістів для промислу, торгівлі і політиків. В своїх змаганнях за владу Британська Партия Праці виявила великий політичний хист і практичний розум, як і моральні цінності, що їх бракус російським большевикам. Тому в Росії 33 роки панує диктатура над пролетаріатом, а в вільній Англії існує справжня політична свобода. Революція в Британії відбулася при збереженні форм демократії і свободи. І тому, власне, в найбільш зіндустриалізованій країні, з відомими зліднями і голодом за часів капіталізму, нині, за влади Партиї Праці, створено заможне життя й комуністична акція не має в Англії ніяких виглядів на розвиток, — число комуністів зменшується. В парламенті на останніх виборах комуністи в Англії не здобули ані одного мандату.

Українці, що живуть у В. Британії, мають змогу щодня спостерігати боротьбу британських робітників за господарські реформи при забезпеченні всіх форм демократії. Хочеться вірити, що й між українцями запанує дух толерантності, пошані і любові до людини, бо тільки через любов до людей і до свободи визволиться Україна. На взасміні ненависті і ворожнечі ще ніхто не збудував і не збудує держави.

С. Довгаль

Український Робітничий Союз

Українське організоване робітництво в США і Канаді цього року святкує 40-річні роковини існування своєї братської асекураційно — допомогової установи — Українського Робітничого Союзу, що має централю в Скрентоні (Пансільванія). Наше робітництво на теренах усіх стейтів згаданих країн, об'єддане у відділах УРС, цього року відбуває ювілейні збори з доповідями та мистецькими виступами, на зборах переглядає, робить підсумки своєї великої праці, яку виконали спільними силами члени УРС епіодовж чотирьох десятиліть.

В цьому ювілейному році 15—20 травня відбулася XII. Ювілейна Конвенція (З'їзд) делегатів відділів Українського Робітничого Союзу, яка гідно й велично відзначила загально — українське громадське свято — роковини творчої будівничої праці на користь майже двох десятків тисяч членства і всієї української нації. Діяльність бо УРС відбувалася не тільки в ін-

тересах організованого в ньому робітництва, а всього українського народу на рідних землях і на еміграції. УРС с могутнім чинником боротьби за визволення України й за країну долю всього народу, жорстоко гнобленого московським большевизмом.

В Українському Робітничому Союзі організована найвідоміша частина нашого робітництва в США і Канаді, яке ось уже сорок повних років буде свою братську асекураційно-допомогову установу, буде з великим завзяттям та невпинно росте й поборює перепони, що їй чинять свої чужі шкідники.

З протоколів і звітів Ювілейної XII. Конвенції УРС та з інших публікацій ми бачимо муравину працю членів місцевих відділів, будівничу працю Головної Ради й Виконавчого Комітету та функціонерів і редакторів цікавого й змістового пресового органу УРС, «Народної волі», яка стоїть на сторожі інтересів трудового українського народу, боронить його ім'я,

їого честь, його право на вільне й незалежне життя в своїй соборній демократичній державі.

Історія Українського Робітничого Союзу — це історія цілого буття нашої трудової іміграції в США і Канаді. Та історія творена мозолистими руками українських селян, робітників, трудової інтелігенції, що змушені були йти вдалекі краї заморські, щоб там своєю працею здобувати хліб щоденний і нести матеріальну й моральну поміч поневоленій Україні.

Перші українські імігранти, як подас Юліян Бачинський, почали прибувати до США в 1872 році. В 1873—93 рр. США перетворювались з сільсько-гospодарської країни на індустриальну і потреба на робітників невпинно зростала. Пансильванські вугляні копальні відчували велику нестачу робочих рук. Агенти вугляніх компаній набирали в карпатських селах і в Галичині тисячі безземельної бідності і перевозили їх до північно-східної Пансильванії від Шенандо а Магоной Сіті на північ до Скрентону й Олифанту. Це перші масові місяці осідування праці най-давніших імігрантів з України.

Наши робітники були неграмотні, з професійним робітничим рухом неознайомлені, потрапляли вони в тяжкі соціальні умови, вугляні компанії їх жорстоко візискували й навіть уживали часто для зломлення страйків, що їх організували свідоміші ірляндські робітники-вуглекопи. Для наших людей — лемківських і галицьких селян, виникали величезні труднощі, яких роз'єднані й несконсолідовани одиниці не могли перебороти. Багато з них асимілювалось, зникли в чужому середовищі й слід по них пропав.

Якими темпами відбувалася еміграція з України?

В 1910 році в США було українських імігрантів 470.000. За наступні роки кількість наших людей безнастанно зростала й перед другою світовою війною українців там дехто нараховував щось 940.000 душ. З того найбільше було з Карпатської України, бо до другої світової війни в США їх начисляли майже 500.000 душ, а з Східної Галичини й Лемківщини імігрувало до США біля 450.000. З інших земель України віїздило дуже мало, а з Придніпрянщини незначна кількість.

Несвідома маса наших людей покидала своє земле пригріські села мальовничого Закарпаття чи Лемківщини й Східної Галичини та плила в далекі заморські краї. Ці наши українські люди навіть національного імені свого не знали, не могли свого прізвища написати, на рідних землях чужі займанці їх тримали в тьмі й забобонах, а визвольний український рух в новітніх формах ще тільки проходив підготовчу культурницьку стадію. Українська свідомість у селянських масах була на такому ступні, що їх як хто хотів трактував: русини, руські, поляки, росіяни, словаки, мадяри...

І на тлі такого низького стану свідомості наших тодішніх людей — імігрантів, ще більшого значення, ще більшої ваги набував ініціатива перших ідеалістів — пionерів, у яких засвітилася думка про створення Українського Робітничого Союзу. Коли ми пишемо ці рядки, не маємо докладних матеріалів про зародження цієї великої ідеї в свідомості українських робітників. Іхні імена ми мусимо з вдячністю нотувати і згадувати в історії українського робітничого руху, бо вони у великій пітьмі засвітили спасальний смолоскип для рятунку потопаючих у чужому людському морі наших українських робітників.

В Пансильванії, в країні здобувальної промисловості, де в глибинах землі лежать поклади твердого вугілля, зосередилося на праці в копальннях та в інших підприємствах десятки а може й сотні тисяч українських імігрантів. Серед них українських робітників, візискуваних і занехаяніх, на поталу вуглевих підприємців відказаних і на національну смерть через асиміляцію засуджених, родиться спасальна думка — створити свою українську організацію, яка об'єднає й натхнє до боротьби за країну долю українських родітників, яка в біді подасть помічну руку, боронитиме українську честь, берегтиме націо-

нальне ім'я та зміцнюватиме свідомість трудової української громади.

В місті Скрентон, 25 жовтня 1910 року стала пे-реломова, історичної ваги подія: там зібралися піонери українського робітничого руху й заклали допомогово-асекураційну установу, назвавши її — Український Робітничий Союз. Ця організація починала свою працю з порожньою касою й мала тільки 2,035 зголосених членів.

УРС визначив пізніше засади, на які спиратиме свою працю в ділянці національного, громадського й культурного життя, що зводяться до наступних формул: 1. соборність всіх загальних українських організацій без огляду на територіальне походження і релігійну принадливість українських людей; 2. повна толеранція і взаємне пошанування всіх українських церковних організацій; 3. демократизм в організації УРС та в його громадській діяльності; 4. виховання маси членства в пошані до кожної суспільно-корисної праці, без огляду на те, чи вона умова чи фізична, та оборона її прав; 5. опертя всієї громадської праці на твердій вірі у власну силу й боротьбу українського народу; 6. постійна допомога українському визвольному змаганню на Рідних Землях до створення української самостійної демократичної держави та поборювання всіх ворожих або шкідливих для цього змагання напрямків — протидемократичних і противід українських, фашистівських або комуністичних.

Основники УРС зрозуміли, що тільки своїми силами можуть боротися за свої робітничі й громадські права й стільними зусиллями зможуть побороти злідні. В ділянці соціально-економічній УРС ставить собі за мету допомагати своїм членам, дітям і родинам, забезпечивши їм грошові суми, що мають бути виплачені родині в випадку смерті члена УРС, на старість, ще за життя, підтримуючи його у випадку хвороби, або в зліднях та нездобності до праці; УРС дбас про своїх членів не тільки матеріально, але й морально, віділяючи товариську підтримку й розраду, якщо хтось із членів опиниться в біді.

З публікацій Українського Робітничого Союзу ми бачимо, що він мас вісім родів забезпечення (четири роди для старших і чотири для дітей), що конкретно являють наступні кляси, для старших членів. Для прикладу наведемо чотири перших кляси.

1. Кляса Е: Зворотне забезпечення («андавмент») на 20 років, в цій клясі забезпечений платить вкладки впродовж 20 років, а тоді дістас в готовіці усю заберпеку, на яку вписався, себто забезпечення на 500 дол., на 1,000 дол., на 1,500 дол., чи на 2,000 дол.

2. Кляса Т: Двадцятьлітнє забезпечення на ціле життя. Забезпечений платить вкладки впродовж 20 років, а далі вже нічого не платить. Тут забезпечення на 500 дол., на 1,000 дол., на 1,500 дол., і на 2,000 дол.

3. Кляса В-70 — це зворотне забезпечення на старість — 70 літ. Забезпечений у цій клясі платить вкладки до 70 року життя, а тоді дістас повернення ютівкою усю заберпеку, на яку вписався. Забезпечення на 250, на 500, на 750 і на 1,000 дол.

4. Кляса В-85: Зворотне забезпечення на старість — 85 років. Як і в Клясі В-70, з тісю тільки різницею, що забезпоку у готовіці повертається членові у 85 році

Місячні вкладки вносять забезпечені в залежності від кляси й суми забезпечення. Окремі табличики визначають розміри місячних вкладок в залежності від роду забезпечення. Право на повне, напр., посмертне у всіх згаданих клясах мають спадкосмці, коли забезпечений заплатив тримісячні вкладки до каси УРС. Коли був членом менше як три місяці, але довше як 30 днів, то спадкосмці одержать половину посмертного, а коли менше 30 днів, тоді УРС платить спадкоємцям тільки те, що покійний вніс своїми вкладками до УРС.

Крім місячних вкладок, кожний член УРС платить 15 центів місячно на фонд резервовий, на фонд бідних і конвенційний та ще 15 центів місячно на часопис «Народну Волю», яку одержусь кожного тиж-

ня. За браком місця ми не можемо докладніше подати точно визначених приписів щодо засад асекурації в УРС, але вони с надзвичайно цікаві й науково опрацьовані та досвідом перевірені й дали змогу УРС впродовж 40 років вирости в могутню українську робітничу організацію, яка реально підтримує десятки тисяч членів та провадить громадську й освітну акцію всеукраїнського обсягу.

У вересні 1950 року в УРС було 18,565 членів і має тепер більше як 4 міліони доларів власних фондів на забезпечення виплати асекураційних премій та інші завдання, які УРС виконує.

Фінансовий стан УРС ми бачимо з місячного білянсу за вересень 1950, який числами характеризує досягнення нашого робітництва. Той білянс є такий:

СТАН ЧИННИЙ: СТАН ДОВЖНИЙ:

Готівка (вдол.)	105,056.94	Фонд посмер-
Бонди	3,708,365.88	тний (в дол.) 3,403,058.15
Стаки	46,073.65	Фонд адміні-
Позичка чле-		страції 70,028.39
нам	85,294.29	Фонд резер-
Інвентар	9,849.26	вовий 408,935.88
Друкарня	28,895.39	Фонд бідників 48,392.59
Дім УРС	50,000.00	Фонд народно-
Моргеджі	29,200.00	безробітних 3,379.88
		Фонд конвен-
		ційний 3,680.16
		Фонд рентовий 12,902.68
		Фонд спад-
		коємців 112,357.68

Разом дол. 4,062,735.41 Разом дол. 4,062,735.41

Але члени Українського Робітничого Союзу не тільки можуть бути горді своїми досягненнями в діллянці соціально-економічній, асекураційній та взаємної матеріальної і моральної допомоги. УРС систематично підтримував та допомагав своїми значними грошовими сумами Рідному Красні: на жертві членів УРС будували domi (Український Робітничий Дім у Львові й інших містах), підтримував українські поступові часописи, видання літературних та наукових творів, допомагав значними сумами жертвам повені й жертвам польської пакифікації-погромів у Галичині, допомагав поодиноким діям та громадським організаціям, а тепер допомагає українській політичній еміграції, отим жертвам більшевицького терору й переслідувань.

Український Робітничий Союз та його численні члени, як сини поневоленого народу, завжди близько брали до серця всі потреби своєї нації, відчували кривди свого народу й своєю громадською та політичною акцією підтримували визвольну боротьбу за українську соборну самостійну демократичну державу.

Ювілейна XII. Конвенція УРС, роблячи підсумки своєї попередньої праці та ставлячи завдання на майбутнє, прийняла ухвали, що подають характер національно-громадської діяльності УРС:

1. Конвенція з признанням прийняла до відома, що Виконавчий Комітет Союзу зібраав потрібний документальний матеріал про злочин народовбивства, якого допустилася над українським народом окупаційна влада нацистів і московських комуністів та що Виконавчий Комітет виступив з успіхом разом з іншими українськими організаціями із своїм свідченням перед сенатською комісією у Вашингтоні для оборони українського народу перед дальшими такими злочинствами.

2. Конвенція доручила Головній Раді, Виконавчому Комітетові і всім відділам ширити та поживавити свою громадську активність на основах демократичних принципів, приднуючи до громадської акції всі живі українські незалежницькі елементи.

3. Конвенція поставилася з повним зрозумінням і признанням до тої визвольної і консолідаційної акції, яку веде тепер Українська Національна Рада та ухвалила її акцію підтримувати морально й матеріально.

4. Конвенція ухвалила свій братерський привіт усім українським повстанським визвольним силам, які в невимовно тяжких обставинах борються за віднову української соборної незалежної держави на Рідних Землях та віддала пошану всім героям, що жертвували життя в цій боротьбі.

5. Конвенція ухвалила підтримувати консолідаційні змагання на американськім ґрунті та вступити в порозуміння з Українським Конгресовим Комітетом на основі відповідного статуту та устійненої спільнної демократичної акції всього незалежного українського суспільства в Америці. В шостій точці ухвали уповноважується Виконавчий Комітет Союзу поробити заходи до зміни назви Союзу на »Український Братський Союз«, щоб здійснювати інтенсивніше ідеї братерства і громадськості, а в сьомій точці підкреслюється стару традицію УРС, що між членами його не може бути різниць у правах, кожний з рівноправний, незалежно від того, коли хто імігрував та висловила признання редакції органу УРС. »Народної Волі«, зложені з нових емігрантів.

З такими ухвалами й цілим спрямуванням УРС може погодитися кожний справжній демократ і український патріот. Вони свідчать про високу ідейність і зрілість членства УРС.

Конвенція ухвалила розвинуту організаційну акцію за приєднання до УРС впродовж цього ювілейного року нових 5.000 членів, розвинуту акцію за приєднання молоді, звернути особливу увагу на допомогу скитальцям у Європі та на влаштування нових імігрантів в своїй місцевості й багато інших постанов.

Нервом УРС є пресовий орган Союзу, »Народна Воля«. Цей часопис за останні роки і розміром і своїм змістом та ідейним спрямуванням зрос і поглибився. Під умілім редактуванням досвідчених журналістів, Д-ра Матвія Стакова й Д. Корубта, він виконує свою інформаційну й національно-культурну місію серед членів УРС і серед усього громадянства, боронить інтереси української нації та с могутнім чинником у боротьбі за визволення України.

УРС спирається на власні сили свого членства. Впродовж сорока років він виховав свої провідні кадри й має своїх досвідчених керманичів у центрі та в місцевих відділах. Сотні імен різних функціонерів УРС ми зустрічамо у звітах та у справозданнях про всілякі виступи. Всі вони становлять об'єднаний фронт поступової трудової громади, це с отої авангард українського народу, який так потрібний у боротьбі за кращу долю поневоленої, але непокореної української нації.

На чолі УРС стоїть досвідчений провід-Виконавчий Комітет, до складу якого входять: Антін Батюк, голова, д-р Н. М. Тацій, І. заступник голови, Олександер Галелюк, ІІ. заступник голови, Едвард Попіль, секретар-скарбник, Теодор Миник, рекордовий секретар. Вони провадять свою працю на основі ухвал Конвенції та за вказівками Головної Ради, до якої входять Головні Радні, Контрольна Комісія та Виконавчий Комітет. Під проводом Головної Ради й Виконавчого Комітету Український Робничий Союз, зміцнений ухвалами XII. Ювілейної Конвенції, озброєний сорокалітнім досвідом своєї великої праці іде до дальших організаційних і національно-громадських та культурно-освідомчих перемог.

Українське поступове демократичне громадянство горде здобутками УРС і бажає йому дальнього розвитку.

ПІДВИЩЕННЯ ЗАРОБІТКУ В БУДІВЕЛЬНОМУ ПРОМИСЛІ В БАВАРІЇ настло на основі угоди між працедавцями й робітниками. За годину праці визнано заробіток в класі А для кваліфікованих мултарів — 1,58 ДМ; в. І. класі — 1,50 ДМ; в. II. класі — 1,35 ДМ; в. III. класі — 1,20 ДМ. Умова дійсна до 31 березня 1951 року.

Голос з України і «блікуче відокремлення»

Політика тоталістів на сміграції дочекалася сучасної критики з України: ті люди, яких п. Бандера уважав за своїх однодумців і службових виконавців цього велі в Україні, дали гостру оцінку руйнництва близкучого відокремлення в своєму листі до еміграції. Ми не ставимо питання про повну автентичність листа («Звернення»). Є в тому листі місця, підстрижені для політичних потреб тих, у чиї руки той документ вперше попав. Масно повне право становитися до таких листів з певним застереженням, бо знаємо, що діячі певної категорії свого часу на свій лад «зредагували» (зфальшували) навіть Пастирський Лист бл. п. митрополита А. Шептицького р. 1941. Але поза цими застереженнями можна стверджити, що в основі листа лежать думки українських патріотів, які чинять спротив большевицькому режимові, шукають виходу із цієї безодні смертної посилають свій поклик до українців на чужині. Лист із України, писаний ще в жовтні 1949 року, був опублікований в пресі на еміграції тільки в листопаді р. 1950! Опубліковано цей лист після повідомлення про смерть Романа Шухевича. Ті, що цей лист одержали, мали причину його так довго ховати. Адже він містить у собі нещадний осуд всієї діяльності «блікучого відокремлення» на еміграції. Тепер в в кадильному димі панаході і в патосі похоронних промов хочуть ті, кого цей лист критикує, затерти враження від цього, щоб і надалі вести свою згубну, руйнницьку тактику. Слід напомнити, що лист, з яких видно, чому лист пролежав цілий рік без руху десь в архіві і не був відомий нашому громадянству.

В листі читаемо:

«Роз'яснюйте чужинцям, що український народ бореться за здійснення передових ідеалів людства, за волю для народів і людини, за справжній демократизм, за справедливий соціальний лад, при якому не буде підвидживачів підвидживуваніх.»

Шо слово, то удар в сбличчя діячам «блікучого відокремлення» на еміграції! Чи п. Бандера і його ісплечники, з усікими майстрами терору і насильства, не потоптують ідеалів свободи, демократії і людянності на кожнім кроці? Чи давно ці кандидати на диктаторів палили, викрадали і нищили газети на еміграції, в яких містилася критика діяльності «блікучого відокремлення»? Чи не їх «Служба Безпеки» пробус тероризувати українців не їх віри на еміграції навіть у найвільніших країнах світу?

В листі з України пишеться про «справедливий соціальний лад, у якому не буде підвидживачів підвидживуваніх».

Цей лад іншими словами називається соціалізм. Цей лад здійснюється в демократичних державах Західної Європи, як Англія, Швеція і інші вільні країни. А з ким братиться «блікуче відокремлення» на чужині? Тільки з «пайкорішою» реакцією! Група Бандери має своїх союзників на еміграції не кого іншого, як монархістів-гетманців, тих, що мріють про відновлення на Україні земельної власності поміщиків і передреволюційного капіталізму.

Ми розуміємо, чому діячі «блікучого відокремлення» так довго затаювали цей лист із України. Демократична програма Вояючої України — це заперечення всього тоталізму і тиранства, якому поклоняються «вожді» «блікучого відокремлення»!

Далі в листі з України написано: «Вояюча Україна рішучо вимагає від української еміграції повної єдності, єдності не на словах, а на ділі, єдності діловій, а не паперової, єдності на базі визвольної боротьби народу на Українських Землях».

Кожний український патріот — демократ може тільки привітати таке домагання з України. Уважаємо, що вся українська еміграція вже давно повинна була б поставити єдність в основу взаємовідносин між

українськими політичними групами. Українські соціалістичні й демократичні групи, як і поважна частина розколеної ОУН на чужині, почавши від 1945 року, діяли послідовно в тому напрямі, що лист з України в 1949 році висуває, як найтекущіше завдання моменту.

Єдина група на сміграції (якщо не числити гетьманців), яка консолідована працю українських політичних сил на сміграції послідовно саботувала, це було «блікуче відокремлення» п. С. Бандери.

Українські демократи докладали всіх зусиль на те, щоб консолідація українських політичних організацій, на основі демократичній, стала фактом. Вони створили УНРаду. Це йде по лінії політичних вимог всіх дійсних патріотів в Україні і на чужині.

УНРада, створена на демократичних основах, з готовістю всіх її членів до спільноти визвольної праці, мас повне моральне право уважати себе за визволницю визвольних ідеалів нашого народу, що бореться проти російського большевицького імперіалізму й тоталізму. «Блікуче відокремлення» п. Бандери — це група безвідповідальних владолюбців і славолюбців, що своєю діяльністю на еміграції нічуть ті ідеали, за які бореться наш народ на Україні.

Ми вітасмо думку, висловлену в листі з України, що — «українська еміграція не може собі дозволити на жадні роздори й партійну гризню. Сьогодні всі партійні розходження мусять уступити, мусять бути підпорядковані одній меті, одній справі — справі визволення українського народу».

Край вбачас лихо не в існуванні різних партій на еміграції, а в тому, що ці партії не вміють співжити і співпрацювати під між собою ні в середині самих себе. Край обурений занепадом політичної і громадської моралі серед української еміграції, що завдає школу цілій визвольній справі, що в очах чужинців ганьбить цілий народ і формус фальшивий погляд на боротьбу на Землях. Воююча Україна обурена тим, що в партійній боротьбі на еміграції розмінюються загально-національні цінності і святощі. Воююча Україна найрішучіше засуджує всіх тих, які не хотять піднести вище своїх вузьких партійних інтересів, які спекулюють визвольною ідеєю..»

З цих слів видно, що в Україні стала відома шкідницька робота групи п. Бандери на еміграції, що хоче зруйнувати консолідовану працю українських політичних сил.

На Україну прийшли також вістки про розклад моральний, політичний і організаційний і в самій групі п. Бандери, бо внутрішня гризня, розколи, моральний підупад — це все спостерігасмо саме в цьому тоталітарному середовищі. Спекуляція визвольною ідеєю, про яку пишеться в листі з України, — це «спеціальність» «блікучого відокремлення» п. Бандери.

Голос із України кличе нашу еміграцію до інформаційної праці в світі про український визвольний рух, як про рух поступовий, демократичний, що йде в лінії політичного і морального поступу цілого людства. Це роблять українські соціалісти і демократи через свою участь у міжнародних демократичних організаціях, у чужій пресі і т. д. Чим може похвалитися ОУН-р.? Що бандерівці робили на чужині? І чи може щось корисне для України зробити «блікуче відокремлення», відоме в світі як тоталітарна — реакційна організація? Тут слід пригадати слова англійської католицької газети — «Кетолік Геральд» з 5 серпня 1949 року, про п. Стецька, праву руку п. Бандери: «Від цього пана, (пише газета) «відверталися» англійські політичні чинники, коли він пробував з ними нав'язати контакт. Про це преса «блікучого відокремлення» старається мовчати, але ми мусимо це нашому громадянству пригадувати, про це повинна знати вся Україна: нема більшої шкоди для українсь-

кого визвольного руху, як галасливі вистуни тоталітарних груп у ролі «виразників волі українського народу».

Ми вітасмо здорові ідеї, що лежать в основі листа з України до еміграції.

С в тому листі деякі місця, що свідчать про неповну й односторонню інформацію авторів листа про українське життя на еміграції. Але в основному цей лист показує, що й ті люди, які раніше цуралися демократичних ідей, тепер, в умовах сташного большевицького режиму, самі доходять до поступових політичний і соціальних ідей. Із усього видно, що лист складався в Західній Україні, не так давно прилучений до Саветського Союзу, де перед війною ширив пропаганду проти демократії п. Донцов із своїми товаришами. Тим присмініше бачити, що українці на своїй землі цілком заперечують усякий тоталізм і реакцію і засуджують «диктаторську політику» та ідеологію «бліскучого відокремлення» за кордоном.

Цей процес став там можливий, тому що провідні кадри націоналістів групи п. Бандери покинули рідний край, і нова, демократична ідеологія могла формуватися на основі дійсності, що с в Україні, без

П. Феденко

Відродження німецького соціалістичного руху

«Соціал-демократія — головний ворог» — цей клич об'єднував противників демократії і соціалізму — «правих» і «лівих» — нацистів і комуністів увесь час між двома світовими війнами. Після захоплення влади в Німеччині р. 1933, Гітлер толовні удари свого терористичного апарату спрямував проти німецьких соціалістів. З комуністами він міг собі дати ради легше і простіше: комуністи масами переходили в партію Гітлера, бо зразу відчули свою спорідненість з його рухом.

Багато німецьких соціалістів загинуло в концентраційних таборах, декому з провідників удалося виїмігрувати. З чужини продовжували німецькі соціалісти атакувати режим нацистів, посилали свою літературу й підтримували зв'язок з організаціями своєї партії, що діяли в Німеччині тасмно. Нераз погрожував Гітлер соціалістам на еміграції, мовляв, вони «ніколи не вернуться» в рідний край...

Однак »пророцтва« Гітлера не справдилися. Війна, яку почав Гітлер, принесла катастрофу для його режиму. Після весної руїни відродилося політичне життя в Західній Німеччині. Перше місце в боротьбі за відновлення демократичного ладу в Німеччині займає німецька соціал-демократична партія. Партія соціалізму встала як той легендарний Фенікс із власного попелу. Відновилися масові соціалістичні організації, наново збудовано могутній професійний робітничий рух, створено соціалістичну пресу. Німецька соціал-демократія здобула міліони голосів при виборах до Союзного Парламенту Західної Німеччини в березні 1949 року, проти сдиного фронту всіх міщанських партій і проти демагогії комуністів, з їх величезними фінансовими засобами. В Союзному Парламенті німецькі соціалісти стоять на другому місці числом послів після християнсько-соціальної партії.

Соціал-демократія стоїть в опозиції до коалійного уряду буржуазних партій. Одна з головних причин розходження партій буржуазного блоку та соціалістів лежить у погляді на господарський розвиток Західної Німеччини. Буржуазні партії обстоюють «ліберальнє» капіталістичне господарство, вони рішуче виступають проти перебудови господарства на основах соціалістичних. Німецькі соціалісти, за прикладом Англії, ставлять собі завдання широких господарських реформ в інтересі не приватних підприємств, а для цілого суспільства. Такою спробою впливу людей найманої праці на господарство с кліч,

матиску тоталітарних терористичних боївок п. Бандери.

Національна консолідація, на основі демократичної порозуміння, — боротьба за національне і соціальне визволення, за моральне піднесення народу, за одностайні виступи перед світом в інтересі українського руху, як руху демократичного і поступового — це те, за що бореться Україна, та її демократична еміграція (нова й стара) під проводом Української Національної Ради.

Голос з України, який рішуче засуджує розбивачу політику «бліскучого відокремлення» та всю шкідливу тактику бандерівщини, мусить отверзити крачу частину націоналістів, які досі сліпо чи свідомо підтримували монопартійність та вождизм. Коли вони цього голосу не послухають, настане повинні розрив між революційним підпіллям України й тими націоналістами на еміграції, які й далі йтимуть шляхом «бліскучого відокремлення», сднатимутися з монархістами та фашистівською реакцією.

Голос остроги пролунав. Хто має вуха, нехай слухає!

що його дали соціалісти Західної Німеччини: «Право на спільнє означування» в підприємствах. Це спільній клич організованих німецьких робітників, чи належать вони до соціалістичної партії, чи до інших груп. Німецькі соціалісти вимагають достатнього забезпечення для мас вигнанців із Східних областей, які опинилася в дуже тяжких умовах у західній Німеччині. Забезпечення працюючих мас і мас, обездолених наслідком новоснної руйни, на думку провідників німецької соціал-демократії, — найкращий засіб боротьби проти небезпеки комунізму. Німецькі соціалісти стверджують, що за теперішньою господарською політикою в Західній Німеччині — «багаті багатіють, а бідні бідніють». Цей стан використовують комуністи для своєї підприєвої пропаганди. Правда, в Східній Німеччині, під комуністичним режимом стан робітніцтва і всього населення, окрім членів правлячої комуністичної касти, незрівняно гірший ніж у Західній Німеччині, однак безоглядна комуністична пропаганда може ловити рибу в каламутній воді, оскільки находить грунт для своєї критики.

Німеччина, окупована арміями демократичних держав і совєтським військом, перебуває в центрі політичних дій Європи. Іде велика боротьба за душу німецького народу. Від того, чи німці підуть з демократичним світом, чи піддалуться обманням обіцянкам Москви, залежить у великій мірі доля Європи. Факти показують, що большевизм і російська орієнтація не має впливу в німецьких народних масах. Треба зазначити, що головний тягар боротьби з большевицькою небезпекою в Німеччині несеють соціалісти. Партії міщанські ще й досі лишаються «коляборантами» комуністів у Совєтській зоні Німеччини, натомість соціал-демократична партія в Совєтській зоні від самого початку окупації не була допущена. Німецькі соціал-демократи мають і під комуністичним режимом сильні нелегальні організації, які викривають усі шахрайства і злочини комуністичної влади.

Для Німеччини і цілої Європи велика проблема, як притягти німців до оборони проти комуністичної агресії.

Курт Шумахер поставив вимоги від своєї партії, які зводяться до наступних формул:

1. повне врівноправнення Німеччини, 2. негайнє підписання мирового договору, 3. достатнє скріплення аліянтських військ у Німеччині, 4. запорука, що Захід боронитиме у випадку війни Західну Німеччину на кордонах совєтської зоні і намагатиметься пересунуті що оборонну лінію якнайскорше на схід

5. зміна окупаційного статуту, 6. створення німецького генерального штабу, 7. повернення частині німецьким воякам, 8. зміна господарської політики окупантів держав в інтересах Німецької Республіки, 9. спільне змагання всіх європейських та атлантистських держав у господарських, військових і торговельних справах та повернення кордонів Німеччини 1938 р.

Слід зазначити, що деякі домагання слішні, але деякі дуже комплікують взаємини з теперішніми сусідами Німеччини та з аліянтами.

Провідник німецької соціал-демократії Курт Шумахер ставить наведені вимоги як передумову участі німецького народу в збройній обороні перед московським імперіалізмом: гарантії збоку великороджав, що німецьку територію західні союзники будуть усіма силами боронити перед атакою Москви. Мовляв, тільки при цій умові німці готові будуть до активної оборони перед комунізмом. Ця теза Шумахера нереальна, вона, можливо, була виставлена, як привабливий кліч для пропаганди в масах, але для успіху в закордонній політиці вона не відержує критики. При змінному військовому щасті, що перекреслює нераз усякі стратегічні плани, **ніхто** не може дати таких гарантій, яких вимагає Шумахер. По суті, коли не буде охоти в німців брати участь в обороні Європи перед російським імперіалізмом, то цим ослабністю фронту демократичних держав, а, значить, збільшуються шанси Москви на перемогу.

Також другорядну роль грає питання, чи дати Німеччині окрім армії, чи має вона бути включена в систему армії європейської чи армії Атлантистського Пaktu. Розвиток Європи і світу не дає надії німеччині стати знов великороджавою, як нею перестала бути Франція. Без власної військової промисловості (а такої за теперішніх обставин Німеччина створити не в силі), вона буде залежати від інших великороджав, і в першу чергу від Америки.

В позиції німецької соціал-демократії щодо озброєння Німеччини певну роль грає також страх перед відродженням нацизму. Але армія не мусить бути конче знаряддям диктатури. Відомо, що німецький штаб армії, після приходу Гітлера до влади, бачивши його божевільні військові плани, був противником диктатури. Катастрофа тоталізму в Німеччині привела німецькі народні маси до деякого протверезіння, і їх не було б так легко знов повести націоналістичними кличами.

Вибори до красивих соймів у Південній Німеччині, що відбулися в листопаді 1950 року (Гессен, Вюртемберг-Баден і Баварія), показали великий здвиг виборців на користь соціал-демократичної партії. В Гессені соціал-демократи здобули абсолютну більшість голосів і місце в красивому соймі. В Соймі Вюр-

темберг-Бадену соціал-демократія стала найсильнішою фракцією. В Баварії соціал-демократи стали найбільшою партією.

Наступні числа про виборчі успіхи соц.-дем. свідчать, що: в Гессені 19. XI. здобули 44,4% голосів від усієї кількості виборців, що дає 47 мандатів (на 8 більше, ніж мали досі), у Вюртемберг-Баден 19. XI. здобули 33% голосів, що дають 35 мандатів (на 3 більше), в Баварії 26. XI. здобули 28%, що дають 63 мандати (на 9 більше).

Наслідки цих виборів дали підставу соціал-демократичній пресі в Німеччині твердити, що населення незадоволене закордонною політикою д-ра Аденауера та господарською політикою проф. Ергарда й ставить домагання перевести нові вибори до Союзного Парламенту. З цих виборів також роблять висновки, що німецьке населення невдоволене політикою теперішнього уряду д-ра Аденауера щодо озброєння Зах. Німеччини. Домагання про нові вибори до парламенту поставив провід соц.-дем. Партиї на засіданні в Берліні, вважаючи їх необхідною передумовою для відродження німецьким народом справи про поновне озброєння.

Ці вибори дають змогу соціалістам у Південній Німеччині взяти участь в красивих урядах і збільшити свій вплив на краєву політику.

Вибори показали повну катастрофи комуністів: в усіх згаданих краях комуністична партія на виборах до красивих соймів не зібрала й 2% голосів, і не матиме в соймах ані поодному посаду.

Вибори до красивих соймів у Південній Німеччині свідчать про зрості соціалістичних сил в цій країні. Нема сумніву, що при виборах до Союзного Парламенту німецька соціал-демократія стане рішальною силою в Західній Німеччині.

БРИТАНСЬКА ПАРТІЯ ПРАЦІ — УСП

На привітання УСП Конгресові Партиї Праці, що відбувався в жовтні в Маргейті, прийшов до УСП такий лист:

»Дорогі Товариші,

З дорученням Британської Партиї Праці я хочу Вам найщиріше подякувати за Ваш лист з 29 вересня з переданими в ньому найкращими побажаннями Української Соціалістичної Партиї нашому річному партійному конгресові в Маргейті.

З братерськими привітами, Ваш щирий Морген Філліпс, секретар.«

Центральний Комітет УСП послав до Президії Німецької Соціал-Демократичної Партиї 28 листопада лист з привітом з приводу перемог німецьких соціалістів на виборах до красивих соймів у Південній Німеччині.

Бео

Азія чи Європа?

(Закінчення з ст. 3)

прем'єра Етлі шлях співпраці США і Великої Британії знайде практичний ужиток у політиці — важко передбачати. Комунікат, виданий по конференції Трумен-Етлі говорить про потребу розв'язки справи Кореї дорогою переговорів. Чи Сталін задержить Мао Тсе-Тунга в наступі, чи теж дійде до того, що від літа 1940 року носить в історії назву Дункерки? В Азії Москва почувається сильною, її використовуючи нагромаджені в азійських народів ресентименти проти народів західного світу, зручно їх підогріває.

Інакше на європейському континенті. Коли в Азії СССР інспірує агресивну політику проти демократичного світу, намагаючись заангажувати максимум його міглітарних сил у тій частині планети, то в Європі веде зовсім одмінну тактику розбирання сил і поширювання інтриг та конфліктів між аліянтами — шляхом пропагандивних заяв і декларацій. Після невдалих спроб викликання страйків в Австрії та Фінляндії при кінці вересня і на початку жовтня, коли то більшість австрійського та фінляндського робітництва, організованого

в соціал-демократичних партіях та у більшості антикомуністичних професійних спілках, не пішла на комуністичну провокацію, Кремль застосував нову гру.

Щоб розбити або хоч стримати озброєння Західної Європи та посилити опір Франції проти американської програми ремілітаризації Німеччини, Москва почала примінювати старі тези своєї тактики з перших повоєнних років. Це виступило зокрема виразно у спробі вплинути на французьку політику через своєго польського сателіта. Як відомо, комуністична Польща мала кілька років спеціальні завдання від Москви, підтримувати антинімецьку політику Франції. При кінці 1943 р., на доручення Москви, цю політику було припинено й наступив час гострої кризи між Варшавою й Парижем. Але від початку жовтня п. р. Варшава раптово змінила тактику й президент Берут, приймаючи нового французького амбасадора, заявив, що спільно пролита проти німецького агресора польська й французька кров зобов'язує до дальших спільніх завдань і чуйності супроти німецької небезпеки. Деякілька днів пізніше, польські і французькі «борці за мир» підписали угоду, що намітила спільну акцію проти «відродження німецького імперіалізму». Водночас польські католицькі публіцисти й інтелектуали звернулись до своїх однодумців у Франції, вказуючи на небезпеку озброєння Західної Німеччини. Що те все було подиктоване Москвою, свідчить, між іншим, факт, що майже у тому самому часі, себто в половині жовтня, на польській всесоюзній конференції «прихильників миру» відомий сталінський письменник Павленко залишив французький народ, щоб бачив, «яку нову небезпеку та яке нове пекло готовують про-ти нього в Західній Німеччині».

Дальшим маневром у тому напрямі була конференція міністрів закордонних справ східного блоку у Празі в другій половині жовтня. В результаті конференції схвалено було під проводом Молотова програму, яка вимагає від урядів США, Великої Британії, Франції й ССРР декларації про недопусканість озброєння Німеччини, заборони відбудови німецької воєнної промисловості, заклю-

чення мирового договору з Німеччиною та створення з представників західно-німецької республіки й комуністичної східно-німецької держави «Загальнонімецької Конституційної Ради». На варшавському «ІІ. всесвітовому конгресі прихильників миру» в листопаді повторялись постійно фрази про можливість співживиття двох різних політичних світів. Навіть східно-німецькі комуністи золягнули на приказ Кремля овечі шкури й пропонують канцлеру західно-німецької республіки компроміс.

Всі ті спроби спрямовані на загострення протиріч між західними союзниками, а передовсім на скріплення негативного становища Франції супроти пляну створення західно-німецької армії. Москва хоче дипломатичними й пропагандивими засобами перешкодити Заходові в створенні запобіжних кроків проти евентуального повторення в Європі корейських подій. Найвищий час, щоб надії Кремля на фальшивий і самогубчий пацифізм та капітуляційні настрої серед західно-європейських народів, не знайшли ніякого підтвердження.

Відповідаючи на сьогоднішню дилему — «Азія чи Європа», треба, на підставі аналізу всіх елементів положення в Азії та в Європі, думати, що Заходний світ буде здібний осягнути:

1. Потрібний в Азії часовий компроміс для зміцнення демократичного ладу й соціальної справедливості в країнах, що сьогодні ще знаходяться поза сферою безпосередньої загрози від комунізму, даючи таким способом азійським народам можливість оформляти вільно їх національне життя й порівнювати соціальні осяги демократії та большевизму.

2. Конечне скріплення мілітарного потенціалу західно-європейських країн та поглиблення слабкої ще досі політичної солідарності європейських країн в обличчі більшевицької загрози з Москви.

3. Кристалізацію політичної соціальної програми та відношення до народів, підбитих більшовицькою Москвою, чого по сьогоднішній день в політиці Заходу нажаль немає, а нажа-що чекають поневолені народні маси за залізною заслоною.

БЕО.

А. Чернецький

ЗА ПРАВО УЧАСТИ РОБІТНИКІВ У КЕРМІ ПІДПРИЄМСТВ

Німецькі робітничі професійні організації виставили тепер, як головне гасло своєї економічної політики, домагання права участі в керуванні підприємствами на рівні з власниками. В німецьких професійних організаціях є нині 51'є міліонів членів. Робітничі професійні організації за різних обставин різно боролись з капіталістичним визиском. Солідарною боротьбою намагалися досягнути підвищення платні, щоб можна було купити найпотрібніше до життя, старатись скоротити час праці, щоб щадити на довше здоров'я і щоб більше робітників знайшло працю та можливість заробітку. В парламентах робітничі посли дбали про корисну для робітників і всіх працюючих економічну політику, що з імпорт і екс-

порт, мита, харчову політику, урегулювання справи еміграції, соціальне законодавство, а головне забезпечення робітників і їх родин на час хвороби, безробіття, інвалідства та на старість.

Але основне домагання робітничого руху з усуненням засобів продукції, передача підприємств в руки суспільства. Життя показує, що зовсім не однаково, у руки якого суспільства переходятя капіталістичні підприємства: суспільства демократичного чи підпорядкованого диктаторській владі.

Російські большевики шляхом терору та насильства удержавлюють все, отже побіч великих фабрик, копалень та банків і велико-земельних власностей. большевики вивласнюють і бідного селянина з кіль-

кема гектарами землі, і малого ремісника, кравця чи шевця, який працював звичайно сам, або зі своїм сином чи зятем, і навіть звичайного голяра, який мав одного чи двох пісменників або хлопців у науці, «засоби виробництва» якого — це бритва, ножиці чи машинка до стриження й гребінець та кусок мила. Це все робиться примусово, терором, не дивлячись на доцільність чи реальність такої «соціалізації». «Адміністрація большевицьких підприємств не стоїть в ніякому відношенні до варгості іншої продукції. Втримуються ті підприємства тільки нечуваним пізиском праці робітників, а то й даровою, арештанскою працею вязнів — концтаборів.

Наслідком большевицької «соціалізації» є загальне зліднє населення советської імперії, низький рівень життя та страшний визиск робітників. Не диво, що трудящі маси в державах, опанованих комуністами, ненавидять большевицьке державне рабство, що фальшизо звуться там «соціалізмом».

Іншим шляхом переводить соціалізацію у практиці Англійська Партия Праці. Вона, перебравши по другій світовій війні владу в країні, насамперед упорядкувала господарське й політичне життя британської імперії. Націоналізувати підприємства почала Англійська Партия Праці дуже обережно й поволі. Англійський соціалістичний уряд без потрясень упорядкував державні фінанси, не допустив до інфляції. А далі перевів націоналізацію банків. Щойно опісля перейшов англійський уряд до націоналізації, копалені вугілля, а тепер с на черзі націоналізація тяжкої залізно-сталевої промисловості. Перевів це уряд партії праці дорогою закону, більшістю голосів парламенту, за викуп, без терору, без розстрілу капіталістів, без арештів, та концентраційних таборів. Соціалістичний уряд ввів загальне охоронне законодавство щодо праці, поширив соціальне законодавство.

Нині ніщо не діється в англійських підприємствах в містах і селах без згоди робітничих професійних організацій, які пильно стежать за тим, щоб робітник не був покривдений і щоб ніхто не використовував законодавства проти і на шкоду робітників.

Іншими шляхами йде на тому полі повосна політика німецьких соціалістів та німецьких професійних робітничих організацій. Повосна Німеччина не тільки політично, але й економічно зруйнована. При піддержці Америки, під її ідейним впливом, міщенські партії в Німеччині віджили і при виборах здобули більшість в центральному союзному парламенті. Німецькі соціалісти стали в опозицію як найсильніша партія, яка тільки послідовно і добре продуманою програмою і працею може дійти до влади.

Всю свою увагу звернула нині німецька соціалістична партія на політичне освідомлення німецького населення та організацію німецьких робітників. Нині німецький професійний рух в західному секторі об'єднує понад 5^{1/2} міліонів членів. Немас тут розбіття на націоналістичні чи конфесійно-клерикальні і соціалістичні профспілки, як це є, наприклад, у

Т. Кобзей, Вінніпег, Ман.

Професійний рух у Канаді

Канада своїм простором більша від Злучених держав Америки, а проте заселена якраз десятою частиною населення відношенню до того, що в США. Бо коли в США населення є біля 145 міліонів, то в Канаді 14 і півміліона.

Населення різномірне. На першому місці англо-скандинави, потім французи, а українці с майже на третьому місці (коло 400 тисяч). Далі йдуть німці, жиди, фінляндці, ісландці і т. д.

Сама країна є аграрно-індустріальна. Західні 4 провінції переважно аграрні, хоч с розвинена вугільна, деревина і олів'яна промисловість. Ці провінції з такі: Саскачеван, Альберта, Манітоба, і Британська Колумбія. Онтаріо і Квебек — це переважно інду-

стріяльні провінції з тяжкою і легкою промисловістю; третя провінція на сході — Нова Шотландія має теж сильну сталеву і вуглеву промисловість. Ню Брансвік і Принс Едвард Айленд — це дві малі провінції, в яких переважає рибна і агрікультурна промисловість.

Це очевидно, дас німецьким професійним організаціям силу і належні впливи та засоби обстоювати не тільки буденні інтереси робітників, але і впливати на цілістю німецької економічної і соціальної політики. Армії з 5^{1/2} міліонів членів німецьких професійних організацій — цікаво розумний легковажити чи недооцінити не може. І от нині, під сучасну пору, німецькі професійні організації виставили як своє головне бойове гасло т.зв. »Mitbestimmungsrecht« — це з виданням закону, щоб робітники на рівні з власниками підприємств мали право керувати і вирішувати справи ведення підприємств.

Німецькі робітники домагаються того права-закону не тільки для індустріальних та торговельних і банківських підприємств, але й у рільництві. Які підприємства, на яку скяло, якими засобами і як відбудувати і котре найперше, якнайважніше, а з котрим можна почекати до слушного часу — це все хочуть робітники спільно вирішувати із власниками підприємств, і тому домагаються права на співучасть в управлінні підприємств. Це с нині найважливіше бойове гасло, клич німецьких професійних організацій, за здійснення якого ведуть пропаганду. І треба призначати, як подасмо понижче, багато розумних підприємців вже погодилися підтримувати це домагання німецьких професійних спілок. Його підтримус і німецьке духівництво. Опозиція серед німецьких власників підприємств проти цього домагання дуже слаба. Недалекий вже час, коли співучасть робітників у веденні підприємств стане законним фактом.

Створить це новий стан робітничої соціалістичної політики, і то не тільки для Німеччини, але й для інших країн і їхніх соціалістичних партій та робітничих організацій.

Вкаже їм: 1. як обмежувати та регулювати сваволю власників підприємств; 2. як переводити усупільнення засобів продукції дорогою закону; 3. не нищити ініціативи і думки здібних підприємців-власників, бо те можуть вони і далі проявляти, очевидно без реізканства і авантурізму; 4. і то найголовніше — ознайомити робітництво із всіма законами, способами, методами ведення підприємства, а тим самим підготувати його до майбутньої керми тими підприємствами, коли вони будуть усупільнені.

Це охоронити німецьке робітництво від імпровізації, від шукання навміння шляхів виходу із невідрадного стану, до якого допровадило б їх належно на майбутнє до відповідальної ролі в народному господарстві, а цілому народові покаже нові шляхи господарки, яка спрямована тільки на добро загалу, на заспокоєння його потреб, а не для зисків власників підприємств.

Такі нові обрії!

стріяльні провінції з тяжкою і легкою промисловістю; третя провінція на сході — Нова Шотландія має теж сильну сталеву і вуглеву промисловість. Ню Брансвік і Принс Едвард Айленд — це дві малі провінції, в яких переважає рибна і агрікультурна промисловість.

Недавно прилучилася десята провінція — Нова Фунлайндія. В цій провінції розвинена рибна й-паперова промисловість.

Хоч кілька провінцій переважають індустрією, але робітництва організованого в професійних спілках (в юніях) с тільки понад один міліон. Головні юнійні організації з такі: Професійний Союз Робітників (Трейдс енд Лейбор Конгрес) з числом 500.000 членів

нів, Канадійський Конгрес Праці з понад 400.000 членів, Католицький Синдикат з понад 90.000 членів; ця остання мас свої проф. спілки виключено в провінції Квебек, де переважаюча маса - французи, і з ця юнія під впливом католиків. Ще с кілька менших, розріблених юній.

Як бачимо, юнійний професійний рух хоч досить сильний, та не зцентралізований, хоч останніми часами робляться спроби зцентралізувати весь юнійний рух, що, правдоподібно, в недалекому майбутньому здійсниться.

Не всі юній беруть участь у політиці. а ведуть стару лінію покійного лідера Американської Федерації Праці Гомперса. Ця політика полягає в тому, що радять голосувати не за партію, а за добрих людей. Дуже швидко виявилося, що це була велика помилка.

Тому Канадійський Конгрес Праці співпрацює політично з соціалістичною партією, яку тут звуть скорочено «СіСіЕФ» (Cooperative Common wealth Federation). Про цю партію пишу окремо.

Помимо того, що канадійські юній збудовані на демократичних принципах, до них почали всуватись комуністи ще від 1936 року. Вміючи себе добре маскувати і вдавати на словах приятелів робітників, ці п'ятіколонники Москви повибивались на провідні посади в деяких юніях, як деревна, електрична, футрова і частинно вугльова та юнія моряків.

Коли вже нації комуністи розслісly добре на позиціях, тоді почали відкрито воювати проти централь юній та їх урядників. На мітингах вони захоплювали контроль дуже простим способом: затягали якусь справу до пізньої ночі й лояльні юнійні члени йшли додому, а всі комуністи лишались, тоді ухвалювали

Читачі про »Вільне Слово«

Вся демократична українська преса на еміграції в Європі й за океаном дуже приязно зустріла появу органу УСП »Вільне Слово«.

»Українські Вісти« (ч. 80 з 5. 10. 50) пишуть що »Вільне Слово« »робить дуже симпатичне враження«. »Поважні статті та багата хроніка, зокрема звіт про установчу конференцію УСП, як і статті на міжнародні теми — ось зміст цього цікавого журналу.« Переглянувши деякі статті та поробивши до них прихильні заваги, газета закінчусь свою рецензію: »Новий орган треба рекомендувати нашому суспільству«.

»Народна Воля«, орган Українського Побітничого Союзу в США й Канаді (ч. 40. з 12. 10. 50), вмістила рецензію до »Вільного Слово«, даючи йому таку характеристику: »Цей місячник містить статті визначних українських громадських діячів про актуальні справи нашого громадського життя і зокрема в зв'язку з вільною проблемою України.« Далі часопис наводить зміст »В. Сл.« та подає характеристику поодиноких статтей і робить такі висновки: »Вільне Слово« не тільки вільне. Вони також свіже і сильне. З кожної його сторінки Ви відчуєте здорового духа української демократичної традиції: українська демократія ніколи не гравася пустими словами, але творила живі діла українського національного і соціального визволення.

Цей пресовий орган заслуговує не тільки на передплату, але й на підтримку пресовим фондом. Він причищиться напевно до розвіяння того туману баламутства, що його напустили різні недемократичні течії в наше громадянство!

Прихильно зустріли та оцінили наш журнал і інші часописи та читачі, як також фахові журналістичні кола, робітники й селяни.

Для прикладу подамо один з багатьох листів.

ГОЛОС РОБІТНИКА

Молодий українець, що виростав під комуністичним режимом, пише до нас:

»Ви знаєте, що для нас, які мали нещастя виростати в підсоветських умовах, саме слово »соціалізм« було жахливе. Орган же українських соціалістів

більшістю голосів свої резолюції та вибирали на посади своїх людей.

Це їм вдавалось якийсь час. Аж нарешті юнійний провід очуняв і побачив, що вони в юніях не дбають про інтереси професійних організацій, а про інтереси Москви.

В місяці вересні ц. р. відбулись два Конгреси. Один Трейдс енд Лейбор Конгрес в Монреалі, а другий — З'їзд Канадійського Конгресу Праці у Вінніпегу.

На обох Конгресах великою більшістю делегатів прочищено юній від комуністичного елементу. Всіх урядників комуністів звільнено з посад, виключено юній ті, про яких я згадую вище, а почато організовувати нові демократичні юній. Обом екзекутивам Конгреси дали повне право вичищувати місцеві юній від комуністів, що екзекутива вже й виконує. Правда, це нанесло трохи шкоди юнійному рухові, але краще їх позбутись завчасу, як чекати закінч б вони з середини розгромили юній.

Адже це була їх ціль. Бо що комуністи контролюють, підпоряднують собі, — те намагаються розгромити. Це їхня, відома всім, тактика й мета.

Треба зазначити й те, що юнійний рух відограс важливу роль в державному житті. З ним числяться державні мужі й державні органи.

Багато вже й скитальців вступило в юній, і це є дуже присмне та корисне явище. Отже юнійний рух в Канаді за 50 років ще не є надто сильний, але з кожним роком міцніє, з кожним роком здобуває країні умовини життя для робітників і в короткому часі певно стане ще поважнішою силою в господарському й громадському житті.

»Вільне Слово« — привабний, цінний, бо недвозначно говорить, »щоб український народ міг бути вільним господарем на своїй землі«. »Вільне Слово« подає невідомі нам, колишнім підсівствським, факти, тверження, які примушують думати, наводять на певні висновки.

На мою думку, вся увага української еміграції, а особливо українських соціалістів, що мають величезний досвід і прекрасно підготованих теоретично людей, до голосу яких прислухаються соціалістичні, тепер найвпливовіші партії світу, має бути спрямована на розкриття суті московського большевизму, останнього цементу, що зміцнює тюрму народів — Росію. Потрібний цикл статей про большевицький так званий »соціалізм« і як протиставлення йому — західно — європейський, наприклад, англійський соціалізм, що, мабуть, до характеру нашого народу найбільше підходить. Бажаю, щоб представники соціалістичних партій із країн, поневолених сестською Москвою, писали в українському соціалістичному »Вільному Слові«, яке має всі підстави стати впливовим журналом. Цього я, сам не соціаліст, Вам і бажаю. О. Й. (Німеччина). 27. 11. 1950

Негідна напаст

Зовсім інакше оцінюють »Вільне Слово« бандерівці. Злісні наклепи, перекручування змісту й інсінуації переміщені з лайкою, ось з чим виступає проти соціалістів т. зв. »Український Самостійник« у ч. 41, з 22. Х. 50, де містить свою статтєю під заголовком »Правда по-соціалістичному«.

Нападаючи на С. Довгаля, вони дозволяють собі говорити таке:

»Цей пан Довгаль пише, що під час німецької окупації провідні соціалістичні кадри значною кількістю були загнані до концентраційних таборів або в підпілля, де в повстанських загонах боролися за визволення України.« »Ми — пише далі часопис — відзначаємо б це за правду, якби пан Довгаль спромігся назвати бодай одного українського соціаліста, посадженого німцями в концентрак і бодай одного, який в повстанських загонах, створених під час війни, пролив свою кров за Україну. Зробити того пан Довгаль

не всилі, і тому тій «правді» треба б підібрати в українському лексиконі іншу назву.«

Цей напад бандерівців вимагає не тільки рішучого спростування, але й гострого прилюдного осуду. І не для звичайної полеміки ми пишемо ці рядки, а для того, щоб боронити честь українських мучеників-соціялістів, яких німецькі союзники бандерівщини катували і вбивали по конценраційних таборах та у вязницях. Хочете, щоб ми назвали «бодай одного українського соціяліста, посадженого німцями в концентратор»? А чи ви знаєте, панове напасники, відомого соціялістичного діяча й члена Української Соціал-Демократичної Робітничої Партиї, бл. пам. Миколу Ковалського, якого німецькі нацисти замучили в 1943 році в Дахау? А про Тодося Недужого, члена УСДРП, хіба не чули? Його забили німецькі нацисти в Харкові. Чи знаєте Д-ра Степана Ріпецького, відомого діяча, політичного письменника й тодішнього визначного члена Української Соціалістично-Радикальної Партиї? Саме цей Д-р Ст. Ріпецький був зауждений на розстріл і чекав своє долі у Сокальській а потім Львівській в'язниці і тільки випадково врятувався. Чи знаєте проф. Миколу Тимченка, визначного члена Української Партиї Соціалістів-Революціонерів, що його катували німецькі нацисти в концентраторі й тримали від 1942 року до кінця німецького режиму? Чи знаєте відомого теперішнього члена Української Соціалістичної Партиї, а тоді члена УСДРП. правчика Олексія Козловського, якого «допитував» гестапіст Вірзінг і тримав у німецькій в'язниці? Перегляньте картотоку Ліги Українських Політичних Вязнів і Товариства Українських Політичних Вязнів, скільки там знайдеться соціалістів-жертв німецького нацизму й мадярського фашизму. Там знайдете чимало імен, які панове редактори «Українського Самостійника» так злонію намагаються очертити. А в мадярських вязницях і концентраторах сиділи й зазнали жорстокого катування українські соціялісти: Др Яків Зозуля, проф. Михайло Гупаловський, Федір Ревай, Іван Клемпуш, інж. С. Девгаль, проф. Олександер Тар, Кобилянський, Василь Мірявець (замучений, помер від катування) й багато багато інших ідейних і відданих визвольній справі членів українських соціалістичних партій. А чи відомо редакторам т.зв. «Українського Самостійника», скільки було замучено по німецьких концентраторах членів Української Соціалістично-Радикальної Партиї? Скільки селян та інтелігенції УСДРП були покалічені та повбивані? Ми можемо навести десятки й сотні імен тих жертв. але панове редактори «УС» від нас хотіли... «бодай одного».

Отже, яку назву треба підібрати в українському лексиконі, щоб нею дати належну характеристику висловлень «Українського Самостійника»?

А щодо участі українських соціялістів, які проливали свою кров за Україну у повстанських загонах, то ми могли б скласти великий реєстр тих відомих і невідомих героїв, імена яких український народ шанобно берегти й боронитиме перед бандерівськими й большевицькими інсінуаціями. Чи відомо панам з «Українського Самостійника», скільки членів УСДРП з Галичини й Волині, скільки членів соціалістичного Союзу Української Поступової Молоді «Каменярія» боролося в рядах Української Повстанської Армії? Як невідомо, то ми можемо навести, або про це може посвідчити достойній українській тромаді отаман Тарас Бульба-Боровець, перший організатор і командир УПА, як і багато інших громадян, що пішли в підпілля й мужньо боролися проти німецького, а потім большевицького окупантів. А член Української Соціалістично-Радикальної Партиї Гриць Сглюсарчук, хіба не воював у рядах УПА? Хіба він не займав керівного становища в її рядах?

Про яке «обезброння України в 1917 році» балакає «Український Самостійник»? Хіба це не інсінуація на Визвольні Змагання? Українські соціялісти, члени УСДРП, УПСР та УСДРП приймали найактивнішу участь утворенні й бойових діях Армії УНР.

А в Галичині, хіба не брали найактивнішої участи

українські соціялісти в творенні збройних сил? Хто ж то був полковник Дмитро Вітовський, що організував Листопадовий Зрив? Хто був Василь Дідушок, Теофіль Мелень (збитий в бою) д-р Болодимир Старосольський, що відіграли визначну роль в творенні Українських Січових Стрільців? Тисячі членів соціялістичної радикальної соціал-демократичної партії, які стали під зброю, коли їх покликано «Червону калину підімати»? Може це вони «обезброявали Україну в 1917 році»? Збройна боротьба впродовж усіх років, проти московського й польського імперіалізму, від 1917 року починаючи, відбувалася при масовій участі українських соціялістів, організаторами військових частин були соціялісти, на чолі Армії УНР, як Головний Отаман, стояв соціяліст бл. пам. Симон Петлюра, військовими міністрами були члени соціалістичних партій: полк. Д. Вітовський, полк. Жуківський, ген. Севолод Петрів, Сиротенко, а організатором і помішником командира отого славного Студенського Куреня в Кисві та командиром цього Куреня під час вуличних боїв у столиці України був отай самий С. Довгаль, якого «Український Самостійник» «величав» — «цей пан Довгаль»... Саме «цей пан Довгаль» від перших днів існування української армії був у її складі, командуючи Студенським Курinem, у січні 1918 року на вулицях Кисва був тяжко ранений, а потім знову був у війську й брав участь у славному Зимовому Поході, де було таки чимало соціялістів з премієром Ісаком Мазепою, Іваном Макухом, Панасом Феденком і тисячами інших включно. Це було в той час, коли п. Кононенко, теперішній ідеолог бандерівщини, був діяльним членом російської соціал-демократичної партії і називав українських соціялістів «шовіністами» за те, що вони взялися до організації українського війська. Отже нехай шукануть бандерівці тих, що розброяли в армії Україну, в своїх власних рядах та серед своїх мілих союзників-гетьманців, які віддали, з німецькою допомогою, Україну під російську владу...

Ото, що тепер українська патріотична тромада відзначає щороку - Свято Крут, роковини Зимових Походів, Листопадовий Зрив, річниці проголошення славних Універсалів Центральної Ради — все то акти дій, ніде правди діти, переважно українських соціалістів. І хай вам буде відомо, що Студенський Курінь у Кисві... складався з соціалістичного студенства та гімназістів. Може тепер бандерівці не будуть ходити на Свято Крут, але історичної правди не можна заперечити.

I, нарешті, останній наклеп «УС» — про «жменю сміття».

Ще в регенсбурзькому таборі бандерівські «адміністратори» взяли під свій захист невідомого напасника на С. Довгала, який кинув у відчинене вікно залізний предмет вагою біля двох кілограмів, як це стверджив головний таборовий лікар. Щоб затерти сліди, щоб звести нанівець злочин терориста, бандерівці й поплентачі пустили брехню, що, мовляв, невідомий кинув сміття до кімнати С. Довгала.

На скаргу покривденого почалося «слідство»... через три тижні. «Слідство», зрозуміло, напасника не відкрило, злочинця не знайдено, бо його й не шукали.

Як тоді, так і тепер виникає запитання: чому бандерівці в усній агітації і навіть на сторінках своїх часописів беруть під свій захист отого бандита, що залізним предметом лучив у голову С. Довгала? Ось і в наведений статті «УС» пробус звести бандитський напад... до «жмені сміття».

Отже, скажіть самі, Шановні Читачі, з якого седовища був напасник?

Так виглядає «правда» по-бандерівському.

НИМЕЦЬКІ ПРОФЕСІЙНІ СПІЛКИ ВИСТУПИЛИ ПРОТИ КАРТЕЛІВ В СТЕАЛЕВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ, — так повідомляє централья пресфесійних спілок із Діссельдорфу. Концерни ті діють головно в Рурчині де мають діяку підтримку аліантів.

Фальшиві цитати

Про «Вільне Слово» згадав і «Вперед» (ч. 4 за 1950 рік) і то дивно згадав. В своїй просторій рецензії на наш орган, «Вперед» уживас фальшивих цитат, перевркучень і сам вигадус свої твердження, які потім «успішно розбивас». Признатись, ми не звикли до таких манер, бо то нагадує відомий анекдот про семінаристія, який хотів на підставі біблії довести неіснування Бога. Хоч той семінарист може й не проходив політтрамоти у редакторів «Впереду», але він самісінько так затулив пальцем слова в реченні й лишив тільки ті, які йому були потрібні. Той анекдотичний семінарист зробив так: у реченні біблії «Ність Бог... а дальші слова-рече безумець в серці своєм», затулив світім великим пальцем.

Ми не знаємо, котрим саме пальцем Є. Б. (автор рецензії) затулив перед своїми читачами слова в реченні статті С. Довгала, але стверджуємо і всі можуть те ствердити, що затулив справді, може й цілою долонею. Бо в тій статті (ст. 2 «Вільного Слова» ч. 1) читасмо: «Надто бо великої руїни зазнав український соціалізм від чужого як українського фашизму, а по-літична свідомість частини (підкresлення редакції) нового українського покоління складалася під впливом тоталітарно-большевицько-нацистівського укладу життя та шаблонових форм думання.»

З цього логічно пов'язаного уступу «Вперед» бере тільки те, що йому треба для баламутства читачів, з середини речення починаючи цитату: «Політична свідомість нового українського покоління складалася під впливом тоталітарно-большевицько-нацистівського укладу життя та шаблонових форм думання.» Порівняйте, шановний читачу, оци цитату з попередньою і Ви констатуєте: 1. що речення перерване, взято частину його, а це значить — взято тільки частину думки, а не цілу. і 2) можете констатувати ще гіршу річ - пан Є. Б. навмисне пропустив слово «частини», яке ото ми підкреслили. Подумайте, яку ролю грас тє слово в думці, там висловленій, і тоді побачите, як «Вперед» поводиться в полеміці.

З такою «племікою» не можна виступати навіть в Одесі, де кажуть: «Ловкость рук і нікакого мошенства». Ми ані отісі «ловкості рук» не бачимо, а тільки останнє слово того висловлення.

Відносно змісту статей І. Мазепи й П. Феденка «Вперед» уживає також «одеських» аргументів. Щодо УСП, то «Вперед» менторствує так: «Не розраховуючи на красавий розистанс і взагалі на внутрішні сили Краю, наші соціалісти всю ставку ставлять на «світову демократію». Це є іхня основна хиба, що для них немас незалежної соціалістичної концепції без опертя на капіталістичні менополії і атомну бомбою.» А на кого ж мас «робити ставку» український соціалізм, як не на світову демократію? І хіба світова демократія — це тільки монополії та атомні бомби?

Коли б редактори «Впереду» могли логічно думати, то поставили б собі питання: чи режим Тіта, такий мілий редакції «Впереду», устояв би хоч один день, коли б югославському комуністичному урядові не дали гарантії демократичної великорадянської проти Москви, включно з атомовою бомбою?

Для «Впереду», як і для Сталінової пропаганди, світова демократія — це «капіталістичні монополії».. Ці монополії вже відійшли в минуле: в Англії та в Скандинавських країнах, і в Америці уряд не дозволяє творити монопольних об'єднань, накладаючи руку держави на монополії. А щодо атомової бомби, то признаємо щиро: нам буде миліше, коли атомова бомба світової демократії зніщить режим Сталіна, ніж Сталін своїми атомовими бомбами мав би запанувати над світом.

Якщо «Вперед» іншої думки, то яка рація його редакторам перебувати на еміграції? «Вільне Слово» розгадуванням псевдомімів не займається, говорили в попередньому числі журналу про невдачного гостя, який був на конференції УСП й потім подав неправдиву інформацію до «Впереду».

Наприкінці дещо про резистанс в Україні і про політичні спекуляції «Впереду». Всі народи, поневолені большевизмом, мають свій рух спротиву. Але ніде не почуєте, щоб поляки, мадяри, балтійські народи і інші кричали на вулицях і перехрестях на еміграції про цей рух. Чому? Бо вони добре розуміють відповідальність перед своїм народом, що ставить опір насильникам у найтяжчих обставинах. У нас зовсім інакше: щодня Дахауерштрассе в Мюнхені робить «повстання» і «рейди» в Україні і за її межами. вписує всякі небилиці, виссані з пальця, і хоче, щоб до цього безвідповідального крику світ ставився поважно.

Цію стежкою сенсацій пішов і «Вперед». З ним конкурувати не будемо. Знаємо добре, що наши брати, які живуть в Україні і творять спротив найстрашнішій в історії людства тиранії, за цей емігрантський крик не подякують ні бандерівцям, ні їх конкурентам у галасуванні з «Впереду».

ДОНЦОВ І РУСОВ ВІТАЛИ ГЕН. АНДЕРСА

Орган українських монархістів-гетьманців «Український Робітник» в числі з 29. 9. 1950 подав до публічного відома повідомлення, що Дмитро Донцов і Юрій Русов взяли участь у маніфестації на честь польського ген. Андерса. Маніфестація відбулася в Монреалі 17. 9. 1950. Там ген. Андерс виступив з промовою, якій доводив, що західні землі України з містом Львів і литовські землі з містом Вільно мають належати Польщі. Далі згаданий часопис подає таке: »п. Багінський привітав прилюдно зі сцени приятів на залі Українців в особах п. Дмитра Донцова й п. Юрія Русова, заявляючи велику радість з приводу приявності — як він зазначив — українських офіційальних делегатів« і що польська публіка прийняла колosalними аплодизами (оплесками).

Хоч пп. Донцов та Русов і пробували «спростовувати» це, заявляючи, немов би вони з залі вийшли, але додатково було встановлено, що вони сиділи аж до кінця промови ген. Андерса, його заяву про загарбництво українських земель вислухали, а коли промовець кінчив свою доповідь, то виходили всі і з ними вийшов Донцов та Русов.

Вся українська преса осудила таку поведінку пп. Донцова й Русова, тільки бандерівці засоромлено промовчали цей ганебний вчинок осіб, які так крикливо й завжди повчали патріотизму інших, а тепер пішли... вітати ворога України.

»Народна Воля«, аналізуючи цю поведінку пп. Донцова-Русова, слушно зазначає: »Донцов мусив знати з книжок Андерса і його дотеперішніх промов. що він с запеклим ворогом України. Тому не може викручуватися тим, що він пішов «так собі», як на якийсь «виступ» в цирку.

Донцов знову, що це не буде «академічна лекція» Андерса, але гучна парадна політична маніфестація в честь Андерса іменно за його неуступне імперіялістичне становище. Пряявність Донцова на цім «виступі» була побільшеннем польської маніфестації.

На терені, де вітали Андерса, Донцов с особисто знаний. Тому він не міг »сховатися« в публіку. Коли він вже явився на таку параду польського імперіялізму, то мав раз в своїм житті показати відвагу і запротестувати виразно проти пропаганди нозогого походу проти України. Міг спокійно зголоситися до слова і висказати свій протест. Цього Донцова не зробив і публіка це зрозуміла не інакше, як признання... для становища Андерса. Так саме містили про це вістку польські часописи в З'єднаннях Державах Америки.«

Що Донцов і Русов своїми відвідинами польської імперіялістичної маніфестації підтримали подяків їх заборчих апетитах на українські землі, не підлягає ніякому сумніву. вся демократична преса одностайно це ствердила й гостро осудила вчинок, якому тяжко підібрати відповідне слово в лексиконі достойної мови та якого визначення заслужили згадані панове.

Але нас тут дивус ще одна річ із цим зв'язана: Чому націоналістична преса цей ганебний вчинок промовчала й сбмижилась надрукуванням »спростування« пп. Донцова та Русова, які намагалися себе виправдувати? Де подівся »гнів святого патріотизму« українських націоналістів, яким вони так »палали« при різних навіть дрібних нагодах? Оскільки обурення ганебним вчинком Донцова ми від націоналістів не чуємо, можна думати, що вони з Донцовим спілдаризуються, а це значить, що хорально й вони ... бути на тій польській маніфестації.

Українське робітництво — »Вільному Слову»

Українське поступове громадянство привітало наш орган і то не тільки добрым словом, але й реальнюю підтримкою. На своїх зборах українські робітники не забувають про »Вільне Слово« і провадять збірки на його видавничий фонд.

Наводимо нижче за »Народною Волею« з 19. 10. 50 повідомлення такого змісту: За »Вільне Слово« української демократії.

Дня 23 вересня цр. відбулися чергові місячні Збори Організації »За Волю України«, що з відділом »Української Вільної Громади« в Нью-Йорку. Члени Організації, довдавшись в яких невідрядних життєвих умовах приходиться працювати стівробітникам Редакції і Адміністрації »Вільного Слова« в Німеччині, однодушно рішили перевести доразову збірку на особисту допомогу згаданим громадянам. Зібрану суму 20 доларів зараз же вислано до Европи. На тих самих зборах до каси Організації вплинуло 27 доларів з місячних вкладок членів. Так саме вирішено вислати дальших 50 доларів на допомогу у виданні »Вільного Слова«.

У відповідь на жертвеність членів Нью-Йоркського Відділу »Вільної Громади« співробітники Редакції і Адміністрації »Вільного Слова« заявили, що зі зворушенням прийняли щирий вияв серця нью-йоркських друзів, але з уваги на те, що »Вільне Слово« ще не має сильної фінансової підстави, відступили цілу суму на дальшу розбудову пресового органу українського незалежного, візвольного демократичного і соціялістичного руху ...«

На сторінках різних чисел »Народної Волі« ми знаходимо ще імена осіб, які склали пожертви на »Вільне Слово« через Українську Вільну Громаду в Америці в доларах: Едвард Попіль 2, Д. Корбут 1, А. Батюк 5, Др. Н. М. Тацій 5, Ал. Галелюк 5, М. Стажів 4, Т. Минник 2, Іван Кіяк 1, Василь Шишка 1, Іван Черкас 1, Іван Чупрун 1, Тома Бошко 1, Іван Жеребецький 1, Франка Стакова 1, Йосиф Сенюк 1, Василь Гнус 1, П. Ільчук 1, Василь Бурич 1, Томашук Данило 4.- НМ, Т. Починок 10.- шилл., Дм. Василащук 2.- дол.

Редакція й співробітники нашого журналу глибоко вдячні всім жертвоздавцям і прихильникам »Вільного Слова« за їхню братню підтримку.

†
Петро Білинський

(Посмертна згадка.)

В Гослярі 12 жовтня ц. р. помер на 60 році життя інж. Петро Білинський, давній учасник українського соціялістичного руху. Небіжчик походив з Кубані, де за революції, брав активну участь у визволному українському русі, зокрема в боротьбі за незалежність демократичної Кубанської Республіки проти претенсій »білої« і »червоної« Росії. ..

Після поразки української революції на Кубані прийшли тяжкі роки еміграції: Польща, Німеччина, поневіряння за світової війни. Все це підточило здоров'я, і недуга серця звела Його в могилу. Небіжчик полишив дружину й сина — студента.

Світла постать товариша лишиться незберігеною в пам'яті всіх, що знали скромного, віданого справі діяча і громадянина.

Представники »Вільного Слова«:

Англія i Mr. Ivan Potapczuk, London W. 10
42, Southam St.

Франція M. Berestchenko, 13 rue Taine,
Paris, 12e

США: Mr. I. Kalmuk, 151—51, 19th Avenue
Whitestone, L. I., N. Y.

Mr. T. Kobzey, 66 Lipton Street
Winnipeg, Man., Canada

Канада Mr. S. Krywous, 102 Delaware Avenue
Toronto 4, Ont., Canada
Mr. O. Ochrym, 516 Bathurst Str.
Toronto, Ont.

Повищі представники »Вільного Слова« приймають передплату, замовлення, зміни адрес і реклами.

В справах замовлень »Вільного Слова« для всіх інших країн, просимо звернутись до видавництва »Вільного Слова«: Ilko Popowytsh, Augsburg,
Schlettererstr. 4, US-Zone Germany.

Ціна одного примірника:

Німеччина: 0.50 НМ Франція: 50 фр.

Англія: 1.5 шилл. Бельгія 5 фр.

Австралія

США i 0.25 дол.

Канада:

В інших країнах відповідно до ціни в американських центках.

Das Freie Wort * The Free Word * La Parole Libre

Zeitschrift der Ukrainischen Sozialistischen Partei / The Journal of Ukrainian Party / L'Organe du Parti Socialiste Ukrainien

C O N T E N T S

Dezember 1950

H. Denysenko:

Organisation tasks of the Ukrainian Socialist Party.

Beo:

Asia or Europe?

O. Wolynec:

The Annual Conference of the British Labour Party, October 1950.

O. Dowhal:

The 40 years anniversary of the Ukrainian Workingmen's Association in U.S.A.

Oko: A Letter from Ukraine.

P. Fedenko: The rebirth of the German Social Democratic Party.

A. Czerneckyj: The right of the workmen to take part in the administration of the works.

T. Kobzey: The Trade Union Movement in Canada.

Publisher: I. Popowytsh, Augsburg, Schlettererstraße 4
US-Zone Germany